

Література

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашнього насильства та боротьби з цими явищами. Закон України від 06.12.2017 р. №2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19> (дата звернення: 17.01.2019).

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству. Закон України від 07.12.2017 р. №2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 17.01.2019).

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О.; за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та доповн. Київ: Дакор, 2018. 1360 с.

УДК 343.8(043.2)

Коломієць Н.В., д.ю.н., доцент,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

ПОНЯТТЯ ПОВТОРНОСТІ ЗЛОЧИНІВ В КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

Протягом останніх двох десятиліть в українській юридичній науці досить активно обговорюється необхідність створення служби пробації. На цю тему написано безліч наукових статей, захищено низка наукових робіт, нарешті прийнятий Закон України «Про пробацію» [1]. Незважаючи на прийнятий закон, повноцінно служба пробації, на жаль, ще не запрацювала. Ключовими тезами прийнятого закону та всієї реформи ДКВСУ є те, що мета пробації полягає у забезпеченні безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень.

Метою даного наукового аналізу є з'ясування змісту терміна повторність в контексті кримінально-виконавчого права.

Так, згідно з ч. 1 ст. 32 КК України, повторністю злочинів визнається вчинення двох або більше злочинів, передбачених тією самою статтею або частиною статті Особливої частини цього Кодексу. При цьому така повторність, передбачена частиною першою цієї статті, буде відсутня при вчиненні злочину, який складається з двох або більше тотожних діянь, об'єднаних єдиним злочинним наміром. Згідно КК України такий злочин називається продовжуваним. Якщо вчиняються два або більше злочини, передбачених різними статтями КК України, то такий злочин визнається повторним лише у випадках, передбачених в Особливій частині Кримінального Кодексу [2].

Цікаво, що КК України прямо вказує, що повторність відсутня, якщо

за раніше вчинений злочин особу було звільнено від кримінальної відповідальності за підставами, встановленими законом, або якщо судимість за цей злочин було погашено або знято.

Нагадаємо, що суб'єктами пробації є: обвинувачені, стосовно яких органом пробації готується досудова доповідь; особи, засуджені до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт; особи, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт; особи, звільнені від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК); звільнені від відбування покарання вагітні жінки і жінки, які мають дітей віком до трьох років; особи, засуджені до обмеження волі, які направляються для відбування покарання до виправних центрів; особи, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, стосовно яких вживаються заходи з підготовки їх до звільнення [1, с. 4].

Аналіз вище зазначеного вказує на наявність кримінально-правових відносин між особою, яка вчинила злочин та державою, тобто між суб'єктами пробації та органами пробації є правовий зв'язок, який в теорії кримінального права має назву судимість. Строки погашення судимості вказані в ст. 89 КК. Зокрема, особи засуджені за ст. 75 КК визнаються такими, що не мають судимості, якщо протягом іспитового строку не вчинять нового злочину; особи засуджені до громадських робіт, виправних робіт, якщо вони протягом року з дня відбуття покарання не вчинять нового злочину.

Отже, якщо особа, яка перебуває на обліку в службі пробації, вчиняє новий злочин це буде повторність. Однак чи має значення для повторності який злочин вчиняється? Умисний чи з необережності? Аналіз КК України показав, що відношення особи до скоєного має значення. Адже, стаття 34 КК України зазначає, що вчинення нового умисного злочину особою, яка має судимість за умисний злочин називається рецидивом [2].

Варто розрізняти кримінально-правове поняття рецидиву і кримінологічне. Як вже зазначалося традиційно у кримінальному праві під рецидивом розуміють вчинення нового умисного злочину особою, яка має судимість за умисний злочин (ст. 34 КК України). Кримінологічним поняття рецидиву охоплюється вчинення злочинів особами, до яких застосовувалось покарання або заходи кримінально-правового впливу, незалежно від зняття чи погашення судимості [3, с. 695]. Такої позиції дотримується К. М. Оробець, розглядаючи рецидивну злочинність у кримінологічному сенсі, характеризуючи її як сукупність злочинів, вчинених особами, які вже вчиняли хоча б один злочин [4, с. 131]. Відповідно до словника іноземних слів, «рецидивіст» походить від латинського «recidivus», дослівний переклад якого означає «той, що

повертається». Рецидив – це повернення, повторення будь-якого явища після його зникнення [5, с. 564].

Тож, враховуючи викладене постає питання чи коректно з юридичної точки зору в ЗУ «Про пробацію» вживати слово повторність, оскільки переважно злочини вчиняються умисно, особами, які є суб'єктами пробації. Здійснений аналіз дає можливість говорити, що в даному нормативно-правовому акті хоч і зазначається термін повторність, але мається на увазі рецидив, не стільки з юридичної позиції, скільки з філологічної. Однак, працівникам пробації залежно від форми вини (умислу чи необережності) доцільно розрізняти повторність злочинів від рецидиву.

Література

1. Про пробацію: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, №13, ст. 93.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III зі змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 10.12.2018).
3. Кримінологія. М.: ИНФРА М НОРМА, 1997. 784 с.
4. Оробець К. Поняття та кримінологічні показники рецидивної злочинності в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2005. №3. С. 130-133.
5. Словарь иностранных слов; под ред. И.В. Лехина, С.М. Локшина, Ф.Н. Петрова (гл. ред.), Л.С. Шаумяна. 6-е изд. М.: Изд-во «Советская Энциклопедия», 1964. 784 с.

УДК 342.9(043.2)

Комірчий П.О., к.ю.н., доцент,
Тройчук Р.Д., студент,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ ЯК СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ІНШИХ БІЛЬШ ТЯЖКИХ ЗЛОЧИНІВ

Популярність глобальної комп'ютерної мережі «Інтернет» в усіх сферах життєдіяльності людства, зростання масштабів використання комп'ютерних інформаційних систем у житті суспільства, інтенсивна комп'ютеризація діяльності органів державної влади – все це призвело до появи та постійної динаміки різноманітних злочинних посягань, пов'язаних з викраденням, перекручуванням або знищенням комп'ютерної інформації, неправомірним використанням комп'ютерів і втручанням в їх